

Teleki László gróf kétszáz éve született

Bicentenáriumi emlékülést tartott 2011. február 23-án a Megyeháza Nyáry Pál termében a TIT Teleki László Ismeretterjesztő Egyesület és Pest Megye Önkormányzata. Az ülésen részt vettek Abony és Szirák polgármester-asszonyai, akik településéhez sok emlék fűzte Teleki Lászlót

Az ünnepi ülést *Szabó István*, Pest Megye Közgyűlésének alelnöke nyitotta meg. Beszédében méltatta a reformkortól a kiegyezés előkészítéséig tartó időszak társadalmi, politikai helyzetét - kiemelve a Pest megyei közéleti szereplőket - összevetve a mai kor kihívásaival, a szükségszerű változásokkal.

Dr. Böőr László, a TIT Teleki László Egyesület alelnöke köszöntőjében utalt a TIT elődszervezetének 170. évfordulójára, a Pest Megyei Egyesület 58 éves tevékenységének jelentőségére és a 18 évvel ezelőtt választott névadónk Pest megyei kötődésére.

Az ünnepi műsorban Teleki László írásaiból hangzottak el részletek, a váci *Harmónia kórus színvonalas* számaival nagy tetszést aratott.

Ezt követően *Katona Tamás* történész professzor „Teleki László gondolati fejlődése” című ünnepi beszéde következett. A tudósi alapossággal, a konkrét tényekkel és sok-sok többünk számára ismeretlen adattal, néhol anekdotázva ismertette Teleki életútját a reformkortól haláláig. Noha Pest vármegyében a progresszív középnemesség - Nyáry Pál vezetésével, később Kossuth és Klauzál is ide tartozott – vitte a vezető szerepet a XIX. században, és lett általuk „vezér vármegye”, a főrendek közül az ellenzékieket – Széchenyit, Telekit, Szentkirályit – is nagyra kell értékelnünk.

Teleki már fiatalon kitűnt tehetségével, írói politikusi tevékenységével a Pozsonyi, majd a pesti országgyűléseken, 1836-ban a Magyar Tudományos Akadémia tagjaként, a magyar nyelv ügyéért kiáll Széchenyivel együtt, 1844-től a Védegyület alelnöke, 1848-ban Pest vármegye függetlenségi, radikális képviselője, az első magyar kormány párizsi követe, a függetlenség kivívásának hirdetője, Kossuth híve.

A szabadságharc leverése után emigrál, nem jelent meg a hadi törvényszék előtt, ezért halálra ítélik és azt képletesen 1851-ben végrehajtják. Az emigrációban 1859 tavaszán Kossuthal és Klapkával megalakította a Magyar Nemzeti Igazgatóságot. Missziója volt, hogy Franciaországot és Angliát a mi oldalunkra állítsa, de Európa saját érdekeit nézte nem a magyar ügyet.

Kossuth amerikai útja is eredménytelenül zárult. Ekkor fogalmazta meg a Dunai Konföderáció fontosságát, és cáfolta azt a vádat, *hogy a magyarok a nemzetiségek elnyomására törekzenek szemben Béccsel, a nemzetiségeket és jogaikat védő központi kormánnyal*”. Hirdette, hogy a Kárpát-medence népeinek össze kell fognia, és nem feltétlenül a magyar hegemonián belül.

1860 decemberében szerelméhez özv. br. Orczy Istvánnéhoz utazott Drezdába, ahol törbe csalták és a szász kormány álnokul kiadta a bécsi udvarnak. Ferenc József császár úgy bocsátotta szabadon, hogy ígéretet vett tőle a „*politikától való tartózkodástól*”. Telekit megviselte ez az eljárás és felháborította lelkiismerétét, hiszen „*a neki szabott feltételeket becsületszavával erősítve elfogadta...*” Kétség gyötörhette, hogy a császárnak tett ígéretét meddig és milyen arányban kell megtartania.

Az 1861-es országgyűlést az uralkodó hívta össze, amelyre mint főrend meghívást kapott, de ő ismét *Abony* képviselőjeként vett részt azon. A Határozati Párt irányítójaként szembeszállt a Deák Ferenc vezette Felirati Párttal és elutasította, hogy Ferenc Józsefnek feliratban válaszoljanak, mivel ők az 1849-es trónfosztást ismerték el, ami értelmében az uralkodó nem volt királya Magyarországnak.

A május 8-ai országgyűlési vita előtti éjjel öngyilkos lett, ami megrázta a hazai és a külföldi közvéleményt egyaránt. Deák elhalasztotta a felirati beszédét és méltatta Teleki érdemeit. Teleki Lászlót a Nemzeti Múzeumból búcsúztatták, a képviselőház elnöke Ghyczy Kálmán és barátja Eötvös József beszélt ravatalánál. Koporsóját *Szirákra* szállították és a családi kriptában, szülei mellé temették...

dr. Szabó Imre